

Metsäsektorin suhdannetiedote 2013

06.06.2013

Maailmantalouden elpyminen jatkuu hitaana ja kasvu painottuu lähinnä Aasiaan ja Yhdysvaltoihin. Suomen metsäteollisuuden päämarkkinoilla euroalueella ennätyspitkään jatkuneen taantuman arvioidaan taittuvan kuluvan vuoden jälkipuoliskolla. Vaikka euron ennakoitu heikentyminen loppuvuodesta auttaa viennin kasvua euroalueen ulkopuolelle, koko vuoden 2013 tasolla euroalueen talous supistuu edelleen noin puoli prosenttia.

Kotimaisen sahatavaran viennin kasvun taustalla on ollut alkuvuonna hyvä kysyntä euroalueen ulkopuolella, mutta vienti on kasvanut myös joihinkin Keski-Euroopan maihin. Tänä vuonna Suomen sahatavaran viennin ennustetaan kasvavan 6 prosenttia Aasian markkinoiden lisäessä osuuttaan viennistä. Pohjoisamerikkalaisen sahatavaran kohdentuminen yhä kasvavassa määrin Yhdysvaltojen elpyville markkinoille on vähentänyt tarjontapaineita Aasiassa, missä rakentamisen kasvun ennakoidaan jatkuvan hyvänä myös tänä vuonna. Vaikka kotimaassa rakentamisen odotetaan edelleen supistuvan viime vuodesta, sahatavaran tuotannon ennustetaan kasvavan 4 prosenttia viennin kasvun ansiosta. Sahatavaran viennin yksikköhinnan ennustetaan vuositasolla nousevan 3 prosenttia. Vaikka vanereiden kysyntään vaikuttaa heikko rakentamistilanne Euroopassa, lisääntyvä korjausrakentaminen ja kysynnän kasvu muissa teollisissa käyttökohteissa kasvattavat Suomen vanerin tuotantoa ja vientiä 3 prosenttia viime vuodesta. Viennin keskihinta pysyy lähellä viime vuoden tasoa.

Suomen paperin tuotannon ja viennin ennustetaan tänä vuonna vähenevän 5 prosenttia viime vuodesta. Euroalueen heikko taloustilanne näkyy edelleen erityisesti paino- ja kirjoituspaperin kysynnän laskussa, jota on nopeuttanut sähköisen viestinnän paperia korvaava vaikutus. Pehmopapereiden ja pakkausmateriaalien kulutukset sen sijaan jatkavat vakaata kasvuaan. Tänä vuonna Suomen kartongin tuotannon ja viennin ennakoidaan kasvavan noin 5 prosenttia. Sekä paperin että kartongin viennin koko vuoden 2013 keskihintojen ennakoidaan nousevan hieman viime vuodesta. Euroopan paperimarkkinoilla toteutuneet ja suunnitteilla olevat kapasiteetin supistumiset vähentävät liikatarjontaa, ja paperin tuottajat pyrkivät kannattavuutensa parantamiseksi korottamaan hintatasoa. Kotimaan kartongin tuotannon kasvun ja Kiinan vahvana pysyvän kysynnän myötä Suomen havusellun tuotannon ja viennin ennustetaan kasvavan 2 prosenttia.

Sahatavaran, sellun ja kartongin tuotantomäärien kasvu lisää puun kysyntää, mikä heijastuu myös puun hintoihin. Markkinahakkuut kasvavat 53 miljoonaan kuutiometriin vuonna 2013. Kuitupuiden ja koivutukkien kantohinnat nousevat 3 prosenttia ja havutukkien 4 prosenttia vuositasolla viime vuodesta. Ainespuun ja hakkeen tuonnin ennakoidaan kasvavan yli 11 miljoonaan kuutiometriin vuonna 2013, mikä on noin kuudenneksen vuodentakaista enemmän.

Metsäsektorin vuoden 2014 näkymiä arvioidaan lokaussa ilmestyvässä Metsäsektorin suhdannekatsauksessa.

TALOUSKEHITYS

Jari Viitanen

Maailmantalouden elpyminen hidasta

Kuluvana vuonna maailmantalouden ennustetaan edelleen hitaasti elpävän, vaikka alkuvuoden tilastojen perusteella kehitys onkin ollut ennakoitua heikompaa ja talouksien kasvuennusteita on korjattu alaspäin. Kehitys eri alueiden ja maiden välillä on kuitenkin hyvin eriytynyttä. Finanssipoliittinen pelivara on useissa talouksissa käytetty loppuun pyrittäessä estämään lisävelkaantumista, ja löysä rahapolitiikka onkin ottanut päävastuun elvytyksessä. Globaalisti tämä näkyy matalan korkotason jatkumisena ja tavoitteena pitää valuuttojen arvo heikkona viennin edistämiseksi.

Euro on alkuvuoden aikana pysynyt vahvana suhteessa Suomen viennin kannalta keskeisiin valuuttoihin. Muiden keskuspankkien kasvattaessa taseitaan mittavilla joukkovelkakirjojen osto-ohjelmilla Euroopan keskuspankin (EKP) tase on pienentynyt euroalueen pankkien maksettua takaisin reilu vuosi sitten saamiaan mittavia rahoituspaketteja. Euron kuitenkin ennakoidaan loppuvuoden aikana heikentyvän kaikkiin keskeisiin valuuttoihin nähden euroalueen talouskasvun pysyessä muita alueita heikompana.

Euroalueella taantuma jatkuu

Euroalueen ennätyspitkä taantuma jatkunee ainakin kuluvan vuoden loppupuolelle talouksien tasapainottamisyrittämisistä huolimatta. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kokonaistuotanto laski edelleen. Vaikka vienti euroalueen ulkopuolelle onkin hieman piristymässä, yksityisen kulutuksen kasvu supistuu lisääntyvän työttömyyden ja heikentyvän ostovoiman varjostaessa kotitalouksien odotuksia tulevaisuudesta. Epävarmuuden jatkuminen, heikko tilauskanta ja käyttämätön kapasiteetti eivät myöskään kannusta yrityksiä investointeihin. Kriisimaiden talouksien lisäksi myös Saksan talouden vauhti on hiipumassa. Ranskan puolestaan pelätään olevan seuraava maa, joka ajautuu syvempään kriisiin. Loppuvuoden aikana euroalueen talouskasvun ennakoidaan kääntyvän hitaaseen nousuun, mutta koko vuoden 2013 tasolla talous supistuu viime vuoteen verrattuna noin puoli prosenttia.

Britannia on kevyellä rahapolitiikallaan pystynyt heikentämään puntaa ja kasvattamaan vientiä erityisesti euroalueen ulkopuolelle. Kotimaassa kysyntä pysyy kuitenkin vaisuna vielä pitkään, kunnes epävarmuus ja

julkisen talouden tasapainotusohjelma helpottuvat. Britannian talouden odotetaan kasvavan puoli prosenttia tänä vuonna. Ruotsin vientiä on hidastanut vahva kruunu, jonka ennakoidaan pysyvän vahvana myös loppuvuoden ajan. Kotimaassa yksityinen kulutus sen sijaan on pysynyt hyvällä tasolla ja Ruotsin talouden odotetaan kasvavan yli prosentin tänä vuonna. Öljy- ja energiatuotteiden maailmanmarkkinahintojen mahdollinen halpeneminen varjostavat Venäjän taloutta, jonka arvioidaan kasvavan noin kolme prosenttia.

Japanissa tehty poliittinen suunnanmuutos ja äärimmäisen löysä rahapolitiikka ovat alkuvuoden aikana heikentäneet jeniä lähes viidenneksen, kasvattaneet vientiä ja piristäneet myös kotimaista kysyntää. Ylöspäin tarkistettujen ennusteiden mukaan Japanin talous voi kasvaa jopa pari prosenttia tänä vuonna. Kiinassa talous kasvaa viimevuotista vauhtia kotimaisen kysynnän ansiosta. Julkisen talouden velkaongelmista ja poliittisista ristiriidoista huolimatta Yhdysvaltojen talous kasvaa tänä vuonna pari prosenttia asuntomarkkinoiden ja kotitalouksien parantuvan varallisuusaseman kannustaessa taas kulutusta. Alentuvat energian hinnat ja lopputuotteiden kasvava kysyntä houkuttelevat myös investoimaan aiempaa enemmän. Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä talouskasvu hieman hidastuu viime vuodesta.

Suomen taloutta varjostavat euroalueen ongelmat

Alkuvuoden ennakkotietojen mukaan Suomen talous on ajautunut taantumaan. Saksassa, Ruotsissa ja muilla keskeisillä ventialueilla kysyntä on ollut vaisua ja viennin arvo on alkuvuoden aikana supistunut vuoden takaiseen verrattuna. Kotimaassa työttömyyden lisääntyminen, reaaliensiotason paikallaan pysyminen sekä vallitseva taloudellinen epävarmuus pitävät kotitalouksien kulutuksen kasvun vaisuna. Kuluttajien luottamus talouteen on heikentynyt kevään aikana ja se on keskimääräistä huonompi. Heikosta talouden suhdannetilanteesta johtuen yritysten markkinanäkymät ovat heikkoja ja tilauskanta ohut. Merkittävää suhdanteiden paranemista ei odoteta myöskään loppuvuodelle. Suomen talouden arvioidaan kasvavan noin puoli prosenttia tänä vuonna, mikäli arviot euroalueen hitaasta elpymisestä ja vientikysynnän paranemisesta loppuvuoden aikana osoittautuvat oikeiksi.

PUUTUOTETEOLLISUUS

Antti Mutanen ja Riitta Hänninen

Sahatavaran viennissä positiivisia merkkejä

Viime vuoden loppua kohden sahatavaran markkinanäkymät ja menekki erityisesti kotimaassa heikkenivät ja koko vuoden 2012 osalta sahatavaran tuotanto supistui Suomessa 4 prosenttia edellisvuodesta. Vientimäärä kuitenkin kasvoi 5 prosenttia, kun viennin kilpailukykyä auttoi euron heikentyminen suhteessa keskeisiin valuuttoihin. Samalla viennin osuus sahatavaran tuotannosta kohosi lähes 70 prosenttiin.

Vuonna 2013 viennin kasvun odotetaan jatkuvan. Tammi-helmikuun lukujen perusteella sahatavaran vientimäärä on ollut nopeassa yli 7 prosentin kasvussa, josta suurin osa on aiheutunut kuusisahatavaran vientimäärien noin 13 prosentin noususta. Vientimarkkina-alueista eniten on kasvanut sahatavaran vienti Aasiaan. Esimerkiksi vienti Kiinaan on yli kaksinkertaistunut. Kiinaan vietään ensisijaisesti kuusisahatavaraa, jonka vientimäärät alkoivat nousta suhteellisen alhaiselta lähtötasolta viime vuoden aikana.

Alkuvuonna 2013 Kiina on noussut Ranskan ja Saksan jälkeen kolmanneksi suurimmaksi suomalaisen kuusisahatavaran viennin kohdemaaksi. Kiinan talouden ennakoidaan jatkavan voimakasta kasvuaan. Kun valtio toteuttaa laajamittaisia rakentamishojoja, myös sahatavaran kysyntäpotentiaali on suuri. Onkin todennäköistä, että Kiinan merkitys suomalaisen sahatavaran vientimarkkina-alueena vahvistuu jatkossa edelleen.

Myös Japanissa rakentaminen kasvaa ja sahatavaran kysyntä ja tuonti maahan ovat elpyneet. Tammi-helmikuussa 2013 Suomesta vietiin Japaniin noin 30 prosenttia enemmän sahatavaraa kuin vuotta aiemmin. Japanissa talouden ja rakentamisen kasvua ylläpitävät valtion elvytystoimet ja osin vielä jatkuva vuoden 2011 maanjäristyksen tuhojen korjaaminen. Toisaalta ekspansiivinen rahapolitiikka on johtanut jenin arvon heikkenemiseen, joka heikentää esimerkiksi euroalueelta tuotavien tuotteiden kilpailukykyä Japanin markkinoilla. Tämä ei ole ainakaan vielä heijastunut suomalaisen sahatavaran vientiin Japaniin. Jeni heikkenee myös suhteessa muihin valuuttoihin, joten esimerkiksi ruotsalainen tai kanadalainen sahatavara eivät saa suomalaiseseen sahatavaraan nähden kilpailuetua Japanin vientimarkkinoilla jenin heikkenemisen johdosta.

Yhdysvalloissa viime vuosien rakentamisen romahdus voimisti Kanadan sahatavaran viennin suuntautumista

Kiinaan ja Japaniin. Nyt kun Yhdysvaltain rakentamisessa on tapahtunut selkeä positiivinen käänne ja sahatavaran hinnat ovat nousseet selvästi, kanadalaisen sahatavaran vienti on kääntynyt osittain takaisin perinteiselle vientimarkkina-alueelle Pohjois-Amerikassa. Suomalaisesta näkökulmasta tämä lisänee vientimahdollisuuksia Aasian markkinoille.

Kiinan ja Japanin ohella sahatavaran vienti Suomesta myös tiettyihin Euroopan maihin on kasvanut alkuvuoden 2013 aikana. Erityisesti on kasvanut vienti Keski-Eurooppaan, kuten Saksaan, jonne tammi-helmikuussa 2013 vietiin kuusisahatavaraa 17 prosenttia viime vuoden vastaavaa ajankohtaa enemmän. Myös vienti Itävaltaan ja Sveitsiin on kasvanut merkittävästi. Kehitystä voidaan pitää yllättävän positiivisena, sillä sahatavaran kysyntä on ollut Keski-Euroopassa kylmien säiden ja rakennuskauden viivästymisen vuoksi muutoin vaisua. Vaikuttaakin siltä, että suomalainen sahatavara on voittanut esimerkiksi Saksassa markkinaosuuksia ruotsalaiselta sahatavaraalta, jonka kilpailukykyä on laskenut kruunun vahvuus suhteessa euroon. Lisäksi Keski-Euroopan omaa sahatavaran tuotantoa häiritsee korkealla pysyttelevät tukkien hinnat. Keski-Euroopan ohella myös sahatavaran vientimäärät Iso-Britanniaan, Alankomaihin ja Espanjaan ovat kasvaneet. Sen sijaan Ranskassa talousvaikeudet heijastuvat sahatavaran kysyntään ja tammi-helmikuussa Suomen sahatavaran vienti Ranskaan oli lähes 10 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin.

Vuoden 2013 osalta rakentamisen odotetaan kokonaisuutena jäävän Länsi-Euroopassa likimain edellisvuoden

Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti 2011–2013e, 1000 m³ (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

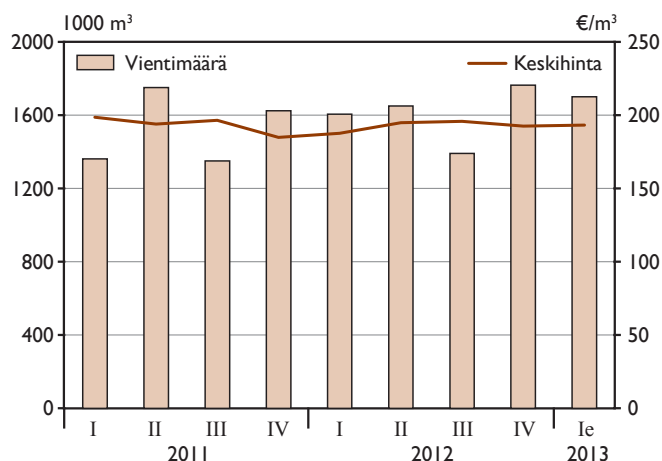
	Tuotanto			Vienti		
	2011	2012	2013e	2011	2012	2013e
Havusahatavara	9 700	9 300	9 700	6 115	6 405	6 800
	3	-4	4	5	5	6
Vaneri	1 010	1 020	1 050	863	853	879
	3	1	3	4	-1	3

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

Havusahatavaran ja vanerin nimelliset keskivientihinnat ja muutosprosentit edellisvuodesta

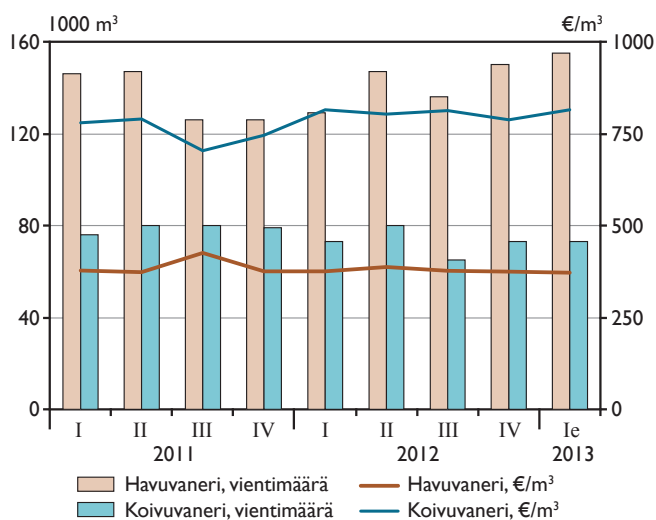
	2011	2012	2013e
Sahatavara	-4 (193 €/m ³)	0	3
Vaneri	6 (516 €/m ³)	2	0

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Sahatavaran viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2011/I–2013/Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Koivu- ja havuvanerin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2011/I–2013/Ie.

tasolle. Pitkään jatkunut rakentamisen matalasuhdanne ja toisaalta sahatavaran tarjonnan runsaus Euroopassa ovat johtaneet siihen, että sahatavaran tuottajat Suomessa sekä tärkeimmissä kilpailijamaissa, kuten Ruotsissa ja Venäjällä, ovat etsineet viennin kasvua perinteisten vientimarkkinoiden ulkopuolelta. Esimerkiksi vienti Pohjois-Afrikkaan on kasvanut tuntuvasti. Vuonna 2012 Egypti oli vientimäärissä mitattuna suomalaisen sahatavaran tärkein kohdema. Egyptiin viedään pääasiassa yksikköarvoltaan keskimääräistä edullisempaa mäntysahatavaraa.

Alkuvuonna 2013 sahatavaran vienti Egyptiin on ollut takkuista. Egyptin turismitulot ovat maan epävakaa poliittisen tilanteen myötä laskeneet merkittävästi ja valuuttavaranto on supistunut nopeasti. Maan talouden

raportoitiinkin huhtikuussa 2013 olevan romahduksen partaalla. Heikko taloustilanne on luonnollisesti heijastunut tuontituotteiden kysyntään ja tammi-helmikuussa sahatavaran vientimäärä Suomesta Egyptiin supistui noin 20 prosenttia edellisvuoden vastaavasta ajankohdasta.

Sahatavaran maailmanmarkkinahinta on HWWA-indeksin mukaan noussut tammi-huhtikuussa viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna lähes 3 prosenttia. Hintakehitys pysynee myös loppuvuonna myönteisenä, kun Yhdysvaltain asuntomarkkinat jatkavat toipumistaan ja Aasian sahatavaran kysyntä jatkuu hyvänä. Tammi-helmikuussa 2013 Suomen sahatavaran keskimääräinen vientihinta oli kolme prosenttia edellisen vuoden vastaavaa ajankohtaa korkeampi. Koko vuoden 2013 osalta sahatavaran viennin keskihinnan odotetaan nousevan noin kolme prosenttia edellisvuodesta.

Suomen sahatavaran viennin odotetaan tänä vuonna kasvavan edellisvuodesta noin kuusi prosenttia. Kasvu tulee suurelta osin Euroopan ulkopuolisesta viennistä, jossa Aasian markkinoiden osuus on kasvanut. Euron odotetaan vuoden 2013 aikana heikkenevän yleisesti suhteessa tärkeimpiin valuuttoihin jeniä lukuun ottamatta. Tällä on positiivinen vaikutus suomalaisen sahatavaran kilpailukykyyn vientimarkkinoilla.

Tämän vuoden maaliskuussa voimaan tulleen Euroopan puutavara-asetuksen vaikutusta Euroopan markkinoihin on vielä vaikea arvioida, mutta asetus lisää ainakin puun tuontiin ja puukauppaan liittyvää byrokratiaa ja kustannuksia, mikä saattaa vaikuttaa erityisesti pienten yritysten puun käyttöön. Asetus koskee sekä kotimaisten että maahantuotujen puutavaroiden ja puutuotteiden sisämarkkinoille saattamista ja kauppaa.

Kotimaassa sahatavaran kulutus alenee hieman

Rakentamisen heikon suhdannetilanteen vuoksi sahatavaran laskennallinen kotimaan kulutus pieneni vuonna 2012 noin 20 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2013 rakentamisen ja sahatavaran kulutuksen odotetaan edelleen laskevan hieman vuodesta 2012. Tänä vuonna sahatavaran viennin kasvu kuitenkin ylittää selvästi kotimaan kysynnän hienoisesta pienentymisestä ja samalla sahatavaran tuotannon viennin kasvusta korostuu entisestään. Vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä havusahatavaran tuotanto oli 10 prosenttia edellisen vuoden vastaavaa ajankohtaa korkeammalla. Viennin alkuvuoden nopea kasvu aiheutui osin eurooppalaisten asiakkaiden varastojen täydennystarpeista, kun viime vuoden loppupuolella

useat isot tuottajat rajoittivat tuotantoa. Tämän vuoksi viennin kasvun odotetaan olevan vuoden loppupuolella hieman alkuvuotta hitaampaa. Kun sahatavaran kysynnän arvioidaan hieman laskevan kotimaassa, koko vuoden 2013 osalta sahatavaran tuotannon ennustetaan kasvavan neljä prosenttia edellisvuodesta.

Teollisuuden suhdannebarometrin mukaan puutuote-teollisuudessa alkuvuoden 2013 suhdannetilanne koetaan normaalia heikommaksi, mutta suhdanteiden odotetaan kohenevan seuraavan puolen vuoden aikana selvästi nopeammin kuin teollisuudessa keskimäärin. Toimialan myönteisiin näkyymiin vaikuttavat sahatavaran tiettyjen vientimarkkina-alueiden myönteiset signaalit. Lisäksi kantohintakehitys on alkuvuonna 2013 ollut maltillista, minkä vuoksi raaka-aineen ja lopputuotteen välisessä hintasuhteessa ei ole tapahtunut kannattavuuden näkökulmasta merkittäviä muutoksia.

Vanerin viennin kehitys tasaista

Vuonna 2012 vanerin kysyntä aleni Euroopassa ja tuonti väheni noin 10 prosenttia edellisvuodesta. Pudotus oli suurin viimeisen vuosineljänneksen aikana. Suomen vanerin viennissä Euroopan kysynnän lasku näkyi koivuvanerin viennin vähenemisenä, kun taas havuvanerin vienti kasvoi hieman. Rakentamisen heikko kehitys varjostaa myös tänä vuonna vanerin markkinanäkymiä Suomen viennin päämarkkina-alueella Euroopassa. Vanerin kysynnän heikkoutta rakentamisessa on toisaalta kompensoinut korjausrakentaminen ja kysynnän vahvistuminen monissa teollisissa käyttökohteissa. Vanerin pääasiallisia käyttökohteita ovat rakentamisen lisäksi muun muassa betonimuotit, sisustus ja kuljetusväline-teollisuus.

Tammi-helmikuun 2013 lukujen perusteella vanerin vientimäärät olivat edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna merkittävässä kasvussa, josta suurin osa tuli havuvanerin viennistä. Vanerin tilaukset ovat olleet alkuvuonna sellaisella tasolla, että Suomessa suunnitellut lomautukset ovat peruuntuneet. Vanerin tuotannon ja viennin odotetaan tänä vuonna lisääntyvän kolme prosenttia viime vuodesta.

Alkuvuonna vanerin viennin hintakehitys on ollut viime vuoden vastaavan aikaan nähden laskussa lehtivanerin hinnan alentumisen vuoksi. Koska kysyntä pysynee loppuvuonna lähellä alkuvuoden tasoa, hintoihinkaan ei odoteta nousua tälle vuodelle. Vanerimarkkinoilla maailmalla voimaan tulleen Euroopan puutavara-asetuksen on arvioitu lisäävän FSC-sertifioidun vanerin kysyntää Euroopassa. Ostajat keskittyvät todennäköisesti sellaisiin

tuojamaihin ja vanerilajeihin, joilla on parhaat edellytykset täyttää alkuperävaatimukset. Hintatasoa voi hieman nostaa myyjien pyrkimys siirtää vaadittavan dokumentoinnin ja raaka-aineen alkuperän todistamisen kustannuksia hintoihin.

MASSA-JA PAPERITEOLLISUUS

Maria Riala ja Juha Laitila

Paperin kysyntä laskee Euroopassa, Aasian kulutus tukee maailmanmarkkinoita

Paino- ja kirjoituspaperien kysyntä on jatkanut laskuaan Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa sähköisen viestinnän korvattua painettua viestintää. Lehtien levikit ovat pudonneet talouskriisin puhjettua monissa Euroopan maissa. Vaikka vuonna 2010 paperimarkkinoilla näkyi lyhyellä aikavälillä lievää elpymistä, kysyntä on jatkanut laskuaan ja vuonna 2012 oltiinkin jo alemmalla tasolla kuin vuonna 2009. Kysynnän lasku on jatkunut myös alkuvuonna 2013.

Maailmanlaajuisesti paino- ja kirjoituspaperin tilanne näyttää kuitenkin hieman paremmalta, kun Aasian paino- ja kirjoituspaperien kulutus ja tuotanto ovat jatkaneet kasvuaan ja samalla sellun kulutus on lisääntynyt. Pakkausmateriaalien osalta kulutuksen nousu Aasiassa on ollut erityisen voimakasta.

Kiina on Aasian kulutuksen kasvun suurin osatekijä. Kiinassa sellun kulutus on moninkertaistunut kymmenen vuoden aikana. Koska maan oma sellun tuotanto on kasvanut verkkaisesti, suuri osa kulutuksesta on tuontisellun varassa. Paperituotteiden osalta Kiina on kyennyt lisäämään myös omaa tuotantoaan. Kiinan paperin ja etenkin pakkausmateriaalien tuotanto perustuu tuontisellun ohella suurelta osin kierrätyspaperiin, ja Kiinan tuonnin kasvu onkin nostanut kierrätyspaperin hintaa maailmanmarkkinoilla.

Paperin kysyntä vähenee vuoden 2013 aikana etenkin Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Vähennyksen arvioidaan olevan noin 5 prosenttia kaikkien paperilaatujen osalta. Kartongin osalta, etenkin maailmanlaajuisesti, tilanne näyttää hieman paremmalta ja kulutuksen odotetaan jatkavan kasvuaan erityisesti Aasiassa. Pehmopaperi poikkeaa muista paperituotteista, sillä sen kulutus on kasvanut jatkuvasti sekä kehittyneillä että kehittyvillä markkinoilla. Sen kysyntä kasvaa myös vuonna 2013.

Sellun ja kartongin vienti Suomesta kasvavat

Suomen paperin vienti on ollut laskusuunnassa Euroopan kysynnän alentuessa, ja tänä vuonna paperin viennin ennustetaan alenevan noin 5 prosenttia kohdemarkkinoiden vähenevän kysynnän vuoksi. Vaikka vientimäärät ovat

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti 2011–2013e, 1000 tn (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla)

	Tuotanto			Vienti		
	2011	2012	2013e	2011	2012	2013e
Sellu	6 748 0	6 820 1	6 950 2	2 350 18	2 348 1	2 400 2
Paperi	8 602 -4	7 940 -8	7 550 -5	7 971 -4	7 240 -8	6 900 -5
Kartonki	2 726 -4	2 760 1	2 900 5	2 529 -1	2 531 1	2 650 5

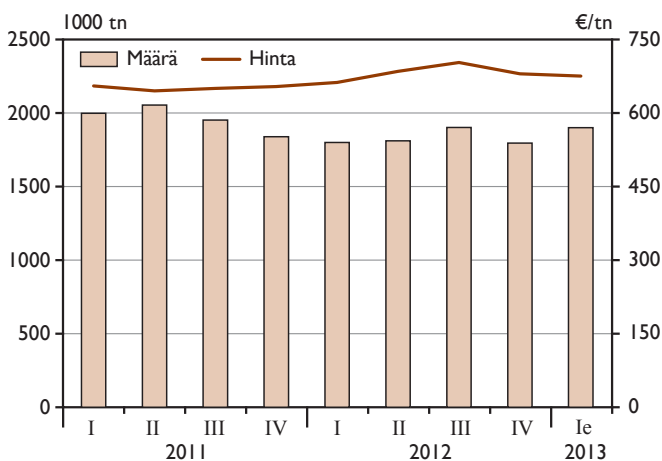
Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tullihallitus ja Metla

Massa- ja paperituotteiden nimelliset keskivientihinnat ja muutokset edellisvuodesta 2011–2013e.

	2011	2012	2013e
Sellu	-2 (562 €/tn)	-10	-4
Paperi	5 (647 €/tn)	6	1
Kartonki	8 (779 €/tn)	-1	2

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

viime vuosina alentuneet, viennin kokonaisarvo on pysynyt kuitenkin melko tasaisena. Paperin markkinahinta Euroopassa on pysynyt lähes samalla tasolla vuodesta 2011 lähtien. Alkuvuodesta 2013 paperin markkinahinta PIX-indeksin mukaan on kuitenkin laskenut voimakkaasti. Useat paperin tuottajat ovatkin ilmoittaneet pyrkivänsä nostamaan hintatasoa kannattavuutensa parantamiseksi. Merkittävä hinnan nousu on kuitenkin nykyisessä markkinatilanteessa epätodennäköistä. Kapasiteetin sulkemiset parantanevat kuitenkin markkinatasapainoa Euroopassa,

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Paperin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2011 I–2013 Ie.

jolloin hinnat voivat nousta hieman. Suomen paperin viennin keskihinnalle ennustetaan tänä vuonna noin prosentin nousua viime vuoden keskihintaan verrattuna.

Paperin viennin alentuessa tuotanto on Suomessa vähentynyt edelleen. Vuonna 2010 tapahtuneen hetkellisen nousun jälkeen tuotanto on vähentynyt ja oli vuonna 2012 jo alemmalla tasolla kuin vuonna 2009. Paperin tuotanto Suomessa vähenee myös vuonna 2013, mutta maltillisemmin kuin viime vuonna, noin 5 prosenttia.

Sellun tuotanto Suomessa on hieman kasvanut vuodesta 2010 lähtien, vaikka paperin tuotanto on vähentynyt. Tämä johtuu suurelta osin Kiinaan suuntautuvan markkinasellun viennin kasvusta. Etenkin vuoden 2012 puolivälistä lähtien Suomen tuotantolukujen neljännesvuosittainen vertailu näyttää hienoista positiivista kasvua. Sellun tuotannon arvioidaan lisääntyvän myös vuonna 2013 noin 2 prosenttia perustuen kotimaan kartongin tuotannon lisääntymiseen ja sellun viennin kasvuun.

Valkaistun sulfaattisellun vienti Suomesta Kiinaan on kasvanut jo vuosia, myös talouskriisin aikana. Viennin vuosittainen määrä Kiinaan lähes kaksinkertaistui vuonna 2011 ja pysyi vuonna 2012 samalla korkealla tasolla. Yhtä suuret hyppäykset eivät kuitenkaan ole lähitulevaisuudessa todennäköisiä, joten viennin kasvu pysynee maltillisena. Kansainvälisten paperialan järjestöjen mukaan Kiinan kysyntä tuskin kasvaa pitemmällä aikavälillä yhtä vauhdikkaasti. Jos kynnys on saavutettu, vaikuttaa se myös Suomen sellun vientiin. Suomen viennin arvioidaan kasvavan vielä pari prosenttia tänä vuonna.

Valkaistun sulfaattisellun Suomen viennin keskihinta seuraillee maailmanmarkkinahintoja, ja hintavaihtelut ovat olleet suuria. Suomen viennin keskihinta on laskenut

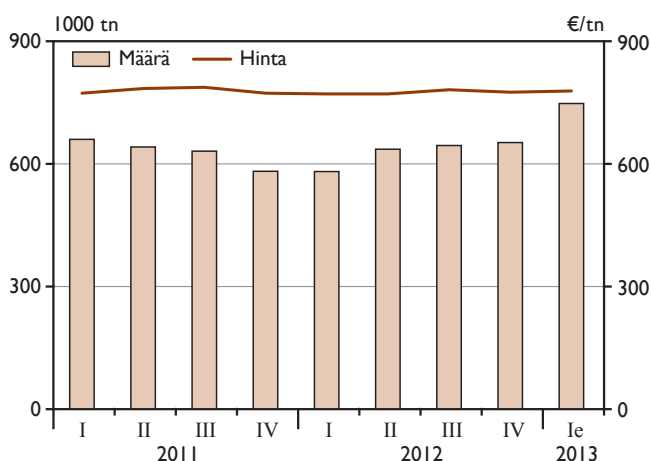
vuodesta 2010 lähtien. Etelä-Amerikan halpaan raaka-aineeseen perustuva sellun tuotannon kasvu on lisännyt sellun tarjontaa maailmalla samalla kun sellun kysyntä on alentunut Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Uutta tuotantokapasiteettia on otettu käyttöön myös Aasiassa ja Venäjällä. Suomen sellun viennin kokonaisarvo on kuitenkin pysynyt varsin tasaisena, eli vientimäärä on kasvanut hinnan kustannuksella. Vuoden 2012 lopussa viennin keskihinta oli hieman alle 500 €/t ja sen ennustetaan laskevan maltillisesti vuonna 2013.

Paperiteollisuuden tuotteista kartongilla on parhaimmat vientinäkymät. Sen kysyntä kasvaa etenkin Aasiassa. Päävientimarkkinoilla Euroopassa kysyntä on myös pysynyt hyvänä, ja alkuvuonna vienti on kasvanut esimerkiksi Saksaan. Vientimääristä Aasian osuus on hieman yli 10 prosenttia ja Euroopan osuus noin puolet. Tänä vuonna Suomen kartongin viennin ennustetaan kasvavan noin viidellä prosentilla.

Kartongin tuotanto Suomessa kasvoi vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä peräti 17 prosenttia verrattuna vuodentakaisiin lukuihin, mutta kasvu johtui suureksi osaksi alhaisesta vertailutasosta. Vuonna 2013 kartongin tuotannon ennustetaan kasvavan 5 prosenttia verrattuna edellisvuoteen viennin ja kotimaan kulutuksen kasvun ansiosta.

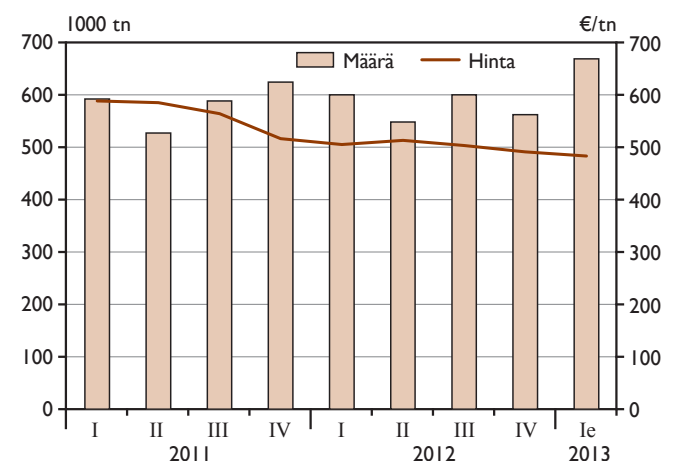
Paperiteollisuus suuntaa kapasiteettiaan kasvaville markkinoille

Eurooppalaisten paperinvalmistajien osalta tuotannon kehitys näyttää samankaltaiselta kuin Suomessa. Massa- ja paperiteollisuuden uusinvestoinnit ja tuotantokapasiteetin

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Kartongin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2011 I–2013 Ie.

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Valkaistun sulfaattisellun viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain 2011 I–2013 Ie.

laajennukset keskittyvät Etelä-Amerikkaan ja Aasiaan. Muilla mantereilla tuotantokapasiteetti on pysynyt ennallaan tai supistunut. Euroopassa etenkin pohjoismaiset paperintuottajat ovat sulkeneet tai myyneet puupitoisia painopapereita tuottavia paperikoneita tai tehtaita. Karsinnan johdosta Euroopan markkinoilta on vuoden 2013 loppuun mennessä poistunut tai poistumassa tuotantokapasiteettia sanomalehtipaperin valmistuksesta 1,15 miljoonaa tonnia, päällystämättömän aikakauslehtipaperin valmistuksesta 560 000 tonnia ja päällystetyn aikakauslehtipaperin tuotannosta 270 000 tonnia. Hienopapereissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tuotantokapasiteetissa Euroopassa. Massa- ja paperiteollisuudessa ei myöskään ole tapahtunut ennakoituja suuria yritysjärjestelyjä.

Suomessa paperinvalmistuskapasiteetti on supistunut 245 000 tonnilla, kun UPM sulki päällystämätöntä aikakauslehtipaperia valmistavan PK 4:n keväällä 2013 Rauhalla. Metsä Fibre on investoinut Joutsenon sellutehtaalla sellunvalmistusprosessin kehittämiseen ja investointi on valmis kesällä 2013. Joutsenon tehtaan nykyinen kapasiteetti on 670 000 tonnia valkaistua havusellua vuodessa ja polysulfiditeknologian käyttöönotto sellunvalmistusprosessissa mahdollistaa noin 10 prosentin tuotannonlisäyksen. Taivekartongin vuotuista tuotantokapasiteettia on kasvatettu Suomessa viime aikoina Metsä-Boardin Simpeleen, Kyröskosken ja Äänekosken tehtaille tehdyillä investoinneilla yhteensä 150 000 tonnilla.

RAAKAPUUMARKKINAT

Jussi Leppänen ja Esa Uotila

Talven puukauppa poikkeuksellisen tasaista

Syksystä 2012 alkaen puukauppa on ollut poikkeuksellisen tasaista. Metsäteollisuus ry:n jäsenyritysten puunostojen määrät ovat olleet noin 600 000 kuutiometriä viikoittain talven loppuun asti. Tasaisesti koko vuodelle jaettuna tämä merkitsisi yli 30 miljoonan kuutiometrin puukauppamäärää, mikä olisi viime vuosien keskiarvoa suurempi määrä. Puukauppojen tasaisuus talven aikana johtui sahatavaran ennakoitua paremmasta kysynnästä sekä talven hyvistä puunkorjuukeleistä. Myös viime syksyn runsaalla sateisuudella oli todennäköisesti puukauppa tasoittava vaikutus, kun teollisuuden pystyvarastot eivät päässeet tuolloin kasvamaan. Talven alettua kauppa jatkui edelleen talvileimikoista, vaikka yleensä näiden kysyntä alkaa jo alkutalvesta vähentyä. Talvileimikoista on pysyvästi suurempi tarjonta kuin kesä- tai varsinkin kelirikolleimikoista. Puukaupan tasaisuus on puolestaan pitänyt puun hintatason vakaana.

Puukaupat muuttuivat myös nopeasti markkinahakkuiksi, jotka kasvoivat kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 8 prosenttia vuodentakaisesta. Talven korjuukeliin merkitys näkyi erityisesti maan etelä- ja länsiosissa sijaitsevien yksityismetsien markkinahakkuiden peräti 12 prosentin kasvuna, kun taas pääosin pohjoisessa ja idässä sijaitsevien Metsähallituksen ja yhtiöiden metsien hakkuut alenivat 4 prosenttia. Sääntä mahdollistivat myös harvennushakkuiden tuntevan lisäyksen, sillä kuitupuuta hakattiin 12 prosenttia ja tukkipuuta vain 3 prosenttia vuodentakaisesta enemmän.

Markkinahakkuiden ennustetaan kasvavan

Puun hyvä kysyntä jatkuu kesällä ja kesäkuusta odotetaan vuoden 2012 tapaan erittäin vilkasta. Kesäkorjuukohteilla myös hintataso on noussut, mikä vahvistaa puuntarjontaa. Kuluvan vuoden raakapuun kysynnän parantumisen taustalla on havutukkien osalta sahatavaran viennin ja tuotannon lisääntyminen, mikä on vallitsevassa talus-tilanteessa tapahtunut osittain kilpailijamaiden kustannuksella. Lisäksi kuitupuiden osalta sellun ja kartongin viennin kasvu on korvannut paperin viennin supistumista.

Kokonaisuudessaan markkinahakkuiden ennustetaan yltävän kuluvana vuonna lähes 53 miljoonaan

kuutiometriin, mikä on 3 prosenttia vuodentakaisesta enemmän. Alkuvuoden kuitupuun hakkuiden voimakkaan kasvun odotetaan taittuvan loppuvuonna, kun hakkuut painottuvat talvea vähemmän harvennushakkuihin ja puun

Markkinahakkuut ja puun tuonti 2011–2013e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2011 milj. m ³	2012 milj. m ³	Muutos %	2013e milj. m ³	Muutos %
Markkinahakkuut, yht.	52,4	51,5	-2	52,9	3
Yksityismetsät	41,0	39,7	-3	41,0	3
Yhtiöt ja Metsähallitus	11,4	11,8	4	11,9	1
Tukkipuu	21,8	21,4	-2	22,0	3
Kuitupuun	29,9	29,3	-2	29,9	2
Polttopuu	0,7	0,8	19	1,0	23
Raakapuun tuonti	10,0	9,5	-5	11,1	17
Poltto- ja jätteen tuonti	0,5	0,5	0	0,7	31
Markkinahakkuut ja raakapuun tuonti	62,4	61,0	-2	64,0	5

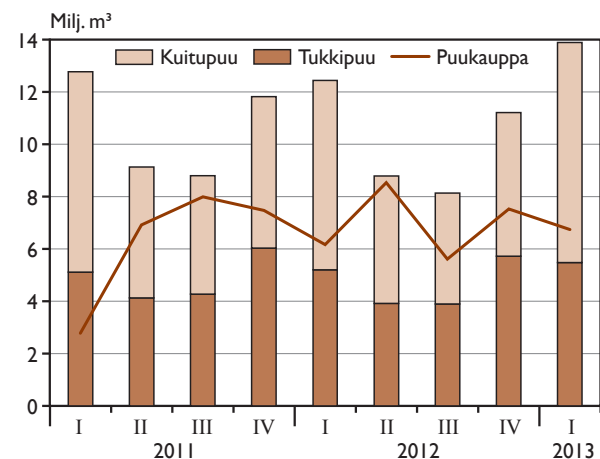
¹ Sisältää kunnat, seurakunnat ym.

Lähteet: Metla ja Tullihallitus

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2011–2013e.

Puutavaralaji	2011 €/m ³	2012 €/m ³	Muutos %	2013e €/m ³	Muutos %
Mäntytukki	55,4	53,6	-3	55,5	4
Kuusitukki	56,8	53,9	-5	56,0	4
Koivutukki	42,5	41,6	-2	42,7	3
Mäntykuitu	16,1	15,7	-3	16,1	3
Kuusikuitu	18,9	17,5	-7	18,1	3
Koivukuitu	15,8	15,5	-2	16,0	3

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

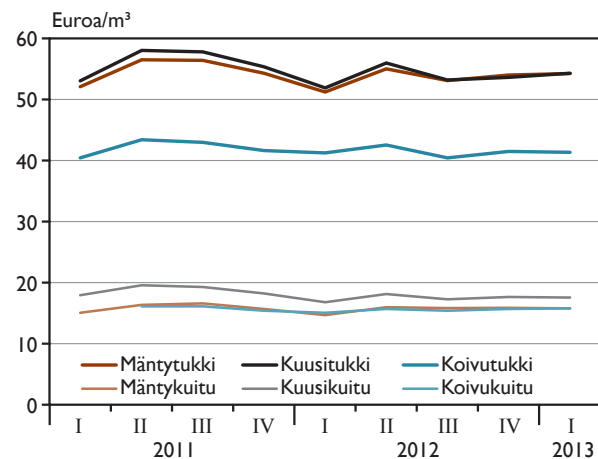
Yksityismetsien markkinahakkuut ja puukauppa neljännesvuosittain 2011 I–2013 I.

tuonti lisääntyy. Sekä tukki- että kuitupuun markkinahakkuiden kasvuksi ennustetaan 2–3 prosenttia viime vuodesta. Kantohintojen vuosikeskiarvot nousevat kuluvana vuonna kaikissa puutavaralajeissa 3–4 prosenttia siten, että mänty- ja kuusitukkien hinnat nousevat aavistuksen enemmän kuin muiden puutavaralajien hinnat.

Puun tuonnissa vihdoinkin kasvumahdollisuuksia

Venäjän liittyminen heinäkuussa 2012 maailman kauppajärjestö WTO:n jäseneksi alensi selvästi pyöreälle puulle asetettuja vientitululleja. Raakapuun tuonti Suomeen ei kuitenkaan lähtenyt välittömään kasvuun WTO-säännösten soveltamisongelmien vuoksi. Lisäksi raakapuun tuonnin hintataso on jatkunut selkeästi korkeampana kuin millä puuta saadaan kotimaasta. Tämä johtuu siitä, että Venäjän alhaisista kantohinnoista huolimatta puunhankinnan kustannustaso on melko korkea ja lisäksi Venäjällä kasvava kotimaan kysyntä on vähentänyt vientiin menevää raakapuuta.

Osa teknisistä vaikeuksista on kuitenkin jo takana, sillä kaikista maista Suomeen tuodun raakapuun tuonnin määrä oli tammi–helmikuussa 45 prosenttia vuodentakaisista suurempi. Puutavaralajeista koivukuitupuun tuonti kaksinkertaistui ja hakkeen tuonti kasvoi 10 prosentilla. Yhdessä nämä tuontipuutavaralajit kattoivat kaksi kolmasosaa raakapuun kokonaistuonnista. Kokonaisuudessaan vuonna 2013 ainespuun ja hakkeen tuonnin ennustetaan kasvavan yli 11 miljoonaan kuutiometriin, mikä on noin kuudenneksen vuodentakaisista enemmän.

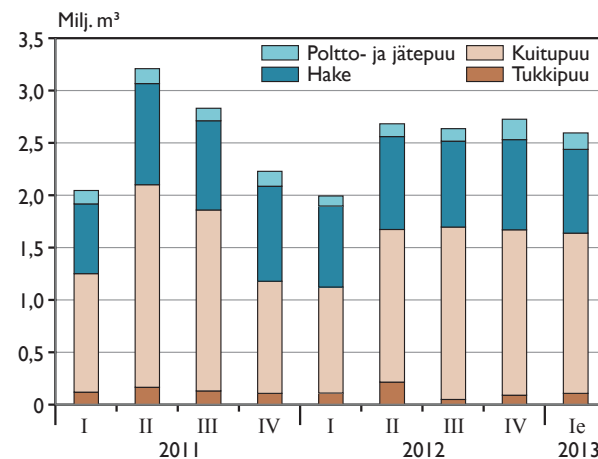
Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Metla

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat neljännesvuosittain 2011 I–2013 I.

Turpeen niukkuus nosti metsähakkeen hintaa

Vuonna 2012 metsähakkeen käyttö kasvoi 10 prosenttia 8,2 miljoonaan kuutiometriin. Tästä lämpö- ja voimalaitosten osuus oli 7,6 miljoonaa kuutiometriä, mikä vastaa 15,2 TWh:n energiasisältöä. Voimakkaan kasvun taustalla oli paitsi pitkäjänteiset investoinnit puuenergian käyttöön myös turpeen niukkuus. Tämä vaikutti metsähakkeen lämpölaitoshinnan vuosikeskiarvon nousuun 19 euroon/MWh. Lämpö- ja voimalaitoksissa käytetyn metsähakkeen raaka-aine jakautui prosenttiosuuksittain pienpuuhun 47, järeään runkopuuhun 5, hakkuutähteesseen 34 ja kantoihin 14. Vuoteen 2011 verrattuna metsähakkeen raaka-aineosuusien käyttö lisääntyi selvästi lukuun ottamatta järeää runkopuuta, jonka käyttö aleni.

Turpeen niukkuudesta johtuen lämpö- ja voimalaitokset varautuvat turveriippuvuuden vähentämiseen investoimalla vaihtoehtoisesti joko kivihiilen tai metsähakkeen käyttöön. Koska suurissa lämpölaitoksissa metsähakkeen polttaminen yksinomaan polttoaineena tuottaa teknisiä ongelmia, kivihiili korvaa joissakin tapauksissa turvetta myös metsähakkeen tukipolttolaitoksissa. Tosin kuluvana vuonna turpeen nostomäärät kasvavat väistämättä vuoden 2012 erittäin alhaisista lukemista. Joka tapauksessa metsähakkeen varastojen ja toimitusvarmuuden parantuminen turpeeseen verrattuna kasvattaa osaltaan metsähakkeen kysyntää. Vuonna 2013 metsähakkeen lämpö- ja voimalaitoskäytön kasvun ennustetaan kasvavan 8,0 miljoonaan kuutiometriin (16 TWh) ja kokonaiskäytön 8,7 miljoonaan kuutiometriin. Keskimääräisen laitosinnan

Lähteet: Tullihallitus ja Metla

Puun tuonti neljännesvuosittain 2011 I–2013 Ie.

ennustetaan säilyvän viime vuoden jälkipuoliskolla saatavutetussa tasossa noin 19,5 euroa/MWh.

Kivihiilen ja mahdollisuuksien mukaan turpeen käyttöä edistää osaltaan päästöoikeuksien hintatason romahdus huhtikuussa 2013, kun EU-parlamentti hylkäsi esityksen tehdä lisärajoituksia päästöoikeuksien myöntämisessä uuden päästökaupan kaudella 2013–2020. Ennen päätöstä päästöoikeuksien hinta oli noin viidessä eurossa hiilidioksiditonnilta, mutta äänestyksen jälkeen hinta putosi jopa alle kolmeen euroon tonnilta. Vaikka päästöoikeuksien hinnat ovat tästä jo hieman nousseet, näin alhaisella hintatasolla ei ole enää kovin suuria ohjausvaikutuksia. EU-parlamentti tulee äänestämään asiasta uudelleen heinäkuussa. Joka tapauksessa ennusteet päästöoikeuksien hintojen kehityksestä koko päästökaupan kaudelle ovat nyt hyvin maltillisia.

Maa- ja metsätalousministeriö julkaisi pienpuun energiatuen (PETU) sisällöstä huhtikuun lopulla uuden luonnoksen. Energiatuki olisi määräaikainen ja voimassa vuosina 2015–2019, jonka jälkeen se tulisi ratifioida uudelleen EU-komissiossa. Tuki maksettaisiin loppukäyttäjälle eli sähköä ja tai lämpöä tuottavalle laitokselle. PETU-tuen suuruus olisi 5 euroa kiintokuutiometriä kohden, mikä vastaa 2 euroa irtokuutiometriä kohden. Ennen PETU-lain voimaantuloa energiapuun korjuuta voidaan rahoittaa edelleen kestävän metsätalouden rahoituslain (Kamera) puolelta. Kamerasta poistui viime vuoden lopulla EU:n komission myöntämän määräaikaisuuden 2008–2012 vuoksi haketus-tuen osuus.

Metsäpolitiikkaa uudistetaan

Kuluvana vuonna eduskunnan päätettäväksi tuodaan monella tapaa perinteistä metsäalaa ravistelevia uudistuksia. Uudistettu metsälaki tulee sallimaan nykyistä nuorempien metsien hakkuut. Sen tarkoituksena on myös parantaa luontaisen uudistamisen mahdollisuuksia taimikon luontaisen syntymisen määräaikoja pidentämällä ja erikäismetsätalouden sisällyttämällä tavanomaiseen metsänkäsittelyyn. Hallituksen esitykset uudesta metsälaista ja metsätuholaista annetaan kesällä ja ne tulevat näillä näkymin voimaan vuoden 2014 alusta.

Toinen suuri metsäpoliittinen muutos on metsähoitoyhdistyslain uudistaminen, jossa parannetaan metsätalouden palvelumarkkinoiden kilpailuedellytyksiä luopumalla pakollisesta metsänhoitomaksusta ja metsähoitoyhdistysten toiminnan rajoituksista. Laki keskittyisi jatkossa lähinnä määrittelemään metsähoitoyhdistyksen tarkoituksen ja perustamisedellytykset. Esityksen mukaan pakollisesta metsänhoitomaksusta luovuttaisiin jo vuonna 2014 ja laki tulisi voimaan vuoden 2015 alusta.

Jo vuodesta 2007 valmiina olleen, mutta voimaan saatamattoman uuden metsätalouden rahoituslain aikataulu on ollut sidottuna PETU-lain voimaantuloon ja erityisesti Euroopan unionin maa- ja metsätalouden valtiontukea koskeviin suuntaviivoihin 2007–2013. Kun nämä suuntaviivat muuttuvat vuodenvaihteen jälkeen, uudet säädökset joudutaan sopeuttamaan uusiin suuntaviivoihin. Toistaiseksi metsätalouden rahoituksessa onkin toimittu vuonna 1997 voimaan tulleen kestävän metsätalouden rahoituslain nojalla.

Toimittajat Jari Viitanen ja Riitta Hänninen

© Metsäntutkimuslaitos (Metla)

Jokiniemenkuja 1
PL 18, 01301 VANTAA
p. 029 532 2111
www.metla.fi/julkaisut

Sähköposti: etunimi.sukunimi@metla.fi

ISSN-L 1798-2952
ISSN 1798-2952